

Posudek oponentky

Jméno diplomantky: Katarína Vrbová

Téma práce: Kogentné normy v občianskom zákonníku

Rozsah práce: 125532 znakov, vč. mezer

Datum odevzdání práce: 10.01.2024

1. Aktuálnost (novost) tématu: Téma není nové, naopak. Ani v právním stavu vytvořeném Občanským zákoníkem 2012 (dále jen OZ 2012). Jedná se ale o téma stále živé, stále diskutované, stále aktuální. Vyplývá to nejen z dalších a dalších literárních počinů nejrůznějších autorů, textů tu a onde uveřejněných, ale i z vyvíjející se judikatury. V neposlední řadě není bez užitku nahlížet také do cizích kodexů a literárních i jiných cizích pramenů.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody: Již z prve uvedeného vyplývá, že není jednoduché seznámit se se vším relevantním, co k tématu již bylo zpracováno. I když se na první pohled zdá, že jde o jednoduchou problematiku, zdání klame. Ostatně, platný civilní kodex sám je dostatečným dokladem toho, jak nesnadné je pokud možno správně odpovědět na otázku, která norma je ..., a která není. Takto je mi vysloveně líto, když diplomantka cituje z Emanuela Tilsche jen jednu, málo o kogentnosti právní normy vypovídající větu, a nepovšimnutu nechává kapitolu, v níž se dotyčný velký civilista velmi instruktivně zamýšlí nad rubrikovaným tématem!

3. Formální a systematické členění práce: Předložená práce je rozdělena do tří kapitol, úvodu a závěru. Dále práce obsahuje všechny obligatorní části, včetně abstraktu přeloženého do angličtiny.

4. Kritéria hodnocení práce

a) Splnění cíle práce: Cílů práce bylo dosaženo.

b) Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství: Nic nesvědčí o tom, že by diplomantka pracovala nesamostatně.

c) Logická stavba práce: Řečené tři kapitoly jsou uspořádány v logické řadě. Nicméně, kdyby diplomantka pracovala podle zadání, resp. podle názvu své práce, vypadal by celek práce nejspíš jinak. Pravda, téma implikuje natolik rozsáhlé konotace, že by to stačilo na desateronásobek rozsahu d.p., možná i víc.

d) Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací: Ačkoli diplomantka předkládá poměrně bohatý seznam zdrojů, při podrobnějším čtení je možné zjistit celou řadu nedostatků.

Lze začít třeba mnoha případy citací z druhé ruky, počínaje, zdá se, již zmíněným E. Tilschem, přes Kratochvíla a Knappa ze 60. let (obě práce takřka nedosažitelné), a konče cizími autory.

Problém důvodové zprávy (roz. tzv. aktualizované, či někde „konsolidovaná“ DZ k OZ 2012). Nevím, zda si je toho diplomantka vědoma, resp. zda její chyba snad nepramení ze dvou monografických nebo jiných prací, z nichž

diplomantka porůznu čerpala, přičemž autor každé z těchto prací používal jiný zdroj důvodové zprávy. Faktem ale je, že diplomantka cituje DZ jednak ze stránek MS (internetový zdroj), jednak z knižního vydání, které je podepsáno K. Eliášem a kol. (vzhledem ke svému spoluautorství dobře vím, o čem mluvím). Nicméně, patrně právě z jména Eliáš diplomantka usoudila, že DZ má autora, a světe div se!, autora má i sám občanský zákoník! Přitom jde přece o informaci z prvního semestru na právnické fakultě: právní normy nemají autora! Nejde o autorské dílo! Ani knížka obsahující OZ s důvodovou zprávou (a podepsaná Eliáš a kol.) není již tím, že jde o knižní vydání, autorským dílem (totéž platí o „úzetku“ Občanský zákoník, které je rovněž podepsáno!). K tomu poznámka: diplomantka sice chápala důvodovou zprávu jako autorské dílo, ale to jí nebránilo, aby v důvodové zprávě citovaná díla pojímala jako použitý zdroj své vlastní diplomové práce! Sic! Navíc, z DZ samé diplomantka široce čerpala celé pasáže, takže se staly součástí „jejího“, totiž předloženého textu. Pravda, nikoli doslovně, jde začasť o volné překlady do slovenštiny. (Obdobné, co bylo právě uvedeno, platí i o návrhu zákona, který vznikl za hlavní účasti prof. Knappa a prof. Planka! To nebyli žádní autoři, a taky nebyli sami, kdo návrh zpracovával! Bylo nás tehdy na třicet!)

Konečně se klade otázka, proč diplomantka v mnoha případech pracuje s tituly staršími, překonanými, totiž s prvními vydáními té které monografie či komentáře, když na trhu jsou vydání druhá. Co bylo příčinou? Vždyť je přece obvyklé použít text aktuální! Konkrétně mám na mysli (např.) 1. vydání učebnice občanského práva (PF UK), vydání, s nímž jsme velmi pospíchali, takže jsme se, žel, nevyvarovali chyb, a co nejdříve jsme se snažili chyby napravit v 2. vydání. Opakování chyb z 1. vydání rozhodně nelze pochválit. Používání starších, resp. překonaných, a naproti tomu nových, resp. novějších zdrojů napovídá, že diplomantka čerpala tu z toho, tu z onoho již dříve zpracovaného díla (diplomové, rigorózní práce) a pak zase z díla novějšího, jejich autoři citovali právě z toho zdroje, který byl aktuálně zveřejněn (když ponechám stranou možnost, že pozdější nepřejímal dřívějšího).

e) Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu): viz sub 4 písm. c.

f) Úprava práce (text, grafy, tabulky): bez připomínek

g) Jazyková a stylistická úroveň: jazykovou úroveň s ohledem na použitý pro mě cizí jazyk nemohu posoudit; obdobné platí o úrovni stylistiky.

5. Vyjádření k práci:

Předložená diplomová práce se skládá ze tří částí, poměrně samostatných, které mají jen jedno společné: ve všech třech je zmiňován výraz „kogentní“, resp. dispozitivní“.

Diplomantka zvolila podivný soubor zdrojů: až příliš pracuje s prameny z oboru právní teorie. To by samo o sobě nebylo chybou, kdyby ve stejné míře bylo popřáno sluchu pramenům civilistickým – když diplomantka zvolila katedru občanského práva! jako tu, na níž hodlá vypracovat a obhájit svou diplomovou práci. N.B. (viz Errata) i z civilistické učebnice cituje profesora právní teorie! Sic!) Postrádám tudíž různé práce Eliášovy, Melzera a Téglá, Bezouškovy, atd. atd. A postrádám – proto – i výklad testu kogentnosti, což je základní a výchozí znalost, nezbytná pro řádné pochopení norem občanského zákoníku, resp. koncepce kogentnosti, na níž je občanský zákoník postaven.

Diplomantku lze pochválit za informativní přehled vývoje legislativních prací ve

Slovenské republice. Obsah této (třetí) kapitoly DP svědčí o tom, že Česká a Slovenská republika mají podobný problém, že totiž v obou státech hraje pro existenci a podobu civilního kodexu podstatnou roli společensko-politické, resp. politické klima!

Uvažuji, co vedlo diplomantku k tvrzení, že mezi osoby označované za „slabší stranu“ počítá i nezletilého. Důvodů, proč tomu tak není, je celá řada! Ostatně, stačilo by znát Bezouškův jednoduchý výklad!

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Diplomantka tvrdí, že kogentním a dispozitivním normám je společná *závaznost*, resp. definiční znak či prvek „závaznost“. Proto by při obhajobě měla vyložit, jak rozumí pojmem „závaznost“, totiž, co je podle jejího názoru podstatou závaznosti.

V případě, že otázku testu kogentnosti nebude žádat diskutovat pan kolega-konzultant, činím tak já.

7. Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě: Vzhledem k tomu, že předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a to jak po stránce obsahové, tak po stránce formální, doporučuji práci k obhajobě.

8. Navržený klasifikační stupeň: dobře.

V Praze dne 31. ledna 2024

doc. JUDr. Michaela Hendrychová, CSc.
oponentka diplomové práce